

СВІТОВИЙ ДОСВІД ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ КОМПАНІЯМИ: СТЕЙКХОЛДЕРИ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ

©2019 КУЛЬОМЗА Д. Р., ПОРТНА О. В.

УДК 336.722.8
JEL: M10; G30

Кульомза Д. Р., Портна О. В. Світовий досвід фінансового управління компаніями: стейкхолдери підвищення його ефективності

Ефективна система фінансового управління – вагомий підґрунтя та одна з головних умов забезпечення прибутковості та рентабельності функціонування будь-якого бізнесу. Мета статті полягає в опрацюванні світового досвіду фінансового управління компаніями та визначенні стейкхолдерів та їх інтересів у підвищенні ефективності фінансового управління. На основі розгляду низки аспектів світового досвіду фінансового управління компаніями виокремлено чинники, які впливають на прибутковість різних напрямків бізнесу у країнах; визначено стейкхолдерів та їх інтереси у підвищенні ефективності фінансового управління компаніями; з'ясовано світову практику точок зростання фінансових ресурсів та економічного потенціалу компаній; розглянуто моделі, методи та інструменти, за рахунок яких світовий бізнес забезпечує зростання результатів діяльності та підвищує ефективність фінансового управління компаніями. З огляду на світовий досвід фінансового управління в компаніях зроблено узагальнення та висновки, що значущими для підвищення прибутковості бізнесу є як внутрішні, так і зовнішні (мікро- та макроекономічні) чинники. У підвищенні ефективності фінансового управління компаніями зацікавлено широке коло стейкхолдерів, адже функціонування компанії взаємопов'язано з особою, працівниками, громадянами, групами людей, населенням, національними владними структурами, урядами різних країн світової економіки, суспільством тощо з урахуванням їх інтересів. Актуальним напрямом подальших досліджень є опрацювання інтересів стейкхолдерів ефективного фінансового управління компаніями з визначенням оцінки їх вагових і результативних параметрів.

Ключові слова: фінансове управління, стейкхолдери, інтереси, ефективність, чинники.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-12-403-408>

Табл.: 1. **Бібл.:** 12.

Кульомза Дмитро Романович – студент, кафедра управління та адміністрування Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: dmitriyikulomza@gmail.com

Портна Оксана Валентинівна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри управління та адміністрування, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: o.v.portna@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8803-4605>

УДК 336.722.8
JEL: M10; G30

UDC 336.722.8
JEL: M10; G30

Кульомза Д. Р., Портная О. В. Мировой опыт финансового управления компаниями: стейкхолдеры повышения его эффективности

Эффективная система финансового управления является существенной основой и одним из основных условий для обеспечения прибыльности и рентабельности любого бизнеса. Целью статьи является рассмотрение мирового опыта финансового управления компаниями и выявление стейкхолдеров и их интересов в повышении эффективности финансового управления. На основе рассмотрения ряда аспектов мирового опыта финансового управления компаниями обозначены факторы, влияющие на прибыльность различных направлений бизнеса в странах; определены стейкхолдеры и их интересы в повышении эффективности финансового управления компаниями; рассмотрена мировая практика точек роста финансовых ресурсов и экономического потенциала компаний; рассмотрены модели, методы и инструменты, за счет которых мировой бизнес обеспечивает рост результатов деятельности и повышение эффективности финансового управления компаниями. Учитывая мировой опыт финансового управления в компаниях, сделаны обобщения и выводы о том, что важное значение для повышения прибыльности бизнеса имеют как внутренние, так и внешние (микро- и макроэкономические) факторы. В повышении эффективности финансового управления компаниями заинтересован широкий круг стейкхолдеров, так как функционирование компании взаимосвязано с человеком, сотрудниками, гражданами, группами людей, населением, национальными властными структурами, правительствами разных стран мировой экономики, обществом и т. д., принимая во внимание их интересы. Актуальным направлением дальнейших исследований является изучение интересов стейкхолдеров эффективного финансового управления компаниями с определением оценки их веса и результативных параметров.

Ключевые слова: финансовое управление, стейкхолдеры, интересы, эффективность, факторы.

Kulomza D. R., Portna O. V. Global Experience in Financial Management of Companies: Stakeholders which Increase its Efficiency

An efficient financial management system is a significant foundation and one of the major conditions for ensuring the profitability and cost-effectiveness of any business. The article is aimed at reviewing the global experience of financial management of companies and identifying stakeholders and their interests in improving the efficiency of financial management. Based on a review of a number of aspects of the global experience of financial management of companies, factors that influence the profitability of different business directions in countries are outlined; stakeholders and their interests in improving the financial management of companies are defined; the global practice of growth points for financial resources and the economic potential of companies is considered; also considered are the models, methods and instruments, using which the global business provides growth of performance and efficiency of financial management of companies. Taking into account the global experience of financial management in companies, generalizations and conclusions have been drawn that both internal and external (micro and macro-economic) factors are important for improving the profitability of the business. A wide range of stakeholders are interested in improving the efficiency of financial management of companies, as the company's functioning is interconnected with a person, employees, citizens, groups of people, the population, the national authority structures, governments of different countries of the world economy, society, etc., taking into account their own interests. The topical direction of further research is to study the interests of stakeholders of the efficient financial management of companies with the determination of their weight and performance parameters.

Keywords: financial management, stakeholders, interests, efficiency, factors.

Табл.: 1. Библ.: 12.

Кулемза Дмитрій Романович – студент, кафедра управління та адміністрування Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: dmitriyikulomza@gmail.com

Портная Оксана Валентиновна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри управління та адміністрування, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: o.v.portna@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8803-4605>

Tabl.: 1. Bibl.: 12.

Kulomza Dmytro R. – Student, Department of Management and Administration of the V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: dmitriyikulomza@gmail.com

Portna Oksana V. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Management and Administration, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: o.v.portna@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8803-4605>

Ефективна система фінансового управління – вагоме підґрунтя та одна з головних умов забезпечення прибутковості та рентабельності функціонування будь-якого бізнесу.

Як справедливо зазначає Й. Сорока [6, с. 363], важливою характеристикою надійності та ділової активності компанії є її фінансовий стан. Він визначає потенціал компанії в діловому співробітництві, конкурентоспроможність бізнесу, є гарантом ефективної діяльності як самої компанії, так і її партнерів. Однак стійке фінансове становище господарюючого суб'єкта зовсім не є подарунком долі, це результат вмілого керівництва. Для успішного функціонування бізнесу велике значення має прийняття обґрунтованих економічних рішень на основі фінансового аналізу та якісної оцінки процесів фінансово-господарської діяльності господарюючого суб'єкта. Значення ефективної системи фінансового управління компанії зростає у зв'язку з тим, що такі показники важливі не тільки для керівників компанії, а й для його існуючих і потенційних партнерів (кредиторів, клієнтів, постачальників та ін.).

Система фінансового управління – складна фінансова конструкція в компанії, яка має спиратися в тому числі й на оптимальну узгодженість та баланс інтересів усіх зацікавлених сторін.

Широке коло аспектів ефективного фінансового управління розглядали багато фахівців: В. Глущенко, О. Заборовець, К. Крисовата, К. Роменська, Й. Сорока, Л. Ткачик, І. Чугунов та ін.

Питання аналізу та узгодження інтересів стейкхолдерів опрацьовували А. Аммарі, С. Гарбуз, Н. Краснокутська, О. Ляшенко, Я. Ришкова, В. Смачило та багато інших.

На сьогодні належно опрацьовані питання ефективного фінансового управління, висвітлено різні аспекти світового досвіду запровадження ефективних систем фінансового управління. Водночас недостатньо уваги приділено питанням визначення стейкхолдерів та їх інтересів у підвищенні ефективності фінансового управління компаніями.

Метою статті є узагальнення світового досвіду фінансового управління компаніями та визначення стейкхолдерів та їх інтересів у підвищенні ефективності фінансового управління.

Для досягнення мети дослідження в статті вирішено такі завдання: опрацювати світовий досвід фінансового управління компаніями та виокремити чинники, які впливають на прибутковість різних напрямків бізнесу у країнах; визначити стейкхолдерів та їх інтереси в підвищенні ефективності фінансового управління компаніями; узагальнити світову практику точок зростання фінансових ресурсів та економічного потенціалу компаній; розглянути моделі, методи та інструменти, за рахунок яких світовий бізнес забезпечує зростання результатів діяльності та підвищує ефективність фінансового управління компаніями.

Посилення глобалізаційних процесів, зростання відкритості та євроінтеграції України, прагнення досягти конкурентоспроможності бізнесу на світовому ринку, європейського рівня соціально-економічного розвитку та стандартів життя як окремої особи, працівників, так і населення загалом потребують удосконалення підходів до фінансового управління українськими компаніями з урахуванням інтересів усіх зацікавлених сторін у підвищенні прибутковості та ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Зазначені питання доцільно розглядати в розрізі зацікавлених сторін підвищення ефективності системи фінансового управління компанією, адже вони взаємопов'язані та впливають на економічні, соціальні, політичні аспекти забезпечення життєдіяльності економічних суб'єктів.

З об'єднанням інформаційного та фінансово-економічного простору планети важелі впливу на фінансово-економічний розвиток, зокрема на ефективність систем фінансового управління компаніями, суттєво розширились через можливість втручання широкого кола груп стейкхолдерів, коли на діяльність компанії здійснює вплив особа, працівники, громадяни, групи людей, населення, уряди різних країн світової економіки, суспільство тощо.

Розвиток світової економіки забезпечує національний бізнес ресурсами з урахуванням інтересів різних країн. Так, за офіційними даними [3, с. 7–8], звуження зовнішнього попиту та зниження обсягів торгівлі негативно позначилося на економіках країн ЕМ (*Emerging Markets*). Стимулюючі заходи уряду Китаю підтримали внутрішнє виробництво та попит,

але не змогли вберегти економіку від уповільнення. На цьому тлі вирізнялися країни ЦСЄ. Зростання їх економік прискорилося та залишатиметься відносно стійким і у прогнозованому періоді. Споживання підтримуватиметься збільшенням доходів домогосподарств, зокрема завдяки підвищенню заробітних плат у державному секторі, пенсій і соціальних виплат. Брак робочої сили спонукатиме компанії до інвестування, що сприятиме підвищенню продуктивності. Крім того, з огляду на поступове скорочення фондів ЄС також очікується заміщення їх внутрішніми державними інвестиціями.

Вартість активів економік, що розвиваються, відновлюється мляво. Приплив капіталу до цієї групи економік очікується в менших обсягах, ніж у 2017–2018 рр. Динаміка індексів акцій та валют для цих економік є гіршою від індексів розвинутих країн через світові економічні умови та пошук безпечних активів. Погіршення економічних очікувань для Єврозони та особливо ФРН негативно впливало на активи Центральної та Східної Європи [2, с. 9].

Ефективна система фінансового управління компанією – це процес реалізації функціональних компонентів фінансового управління компанією з метою досягнення максимального рівня рентабельності та прибутковості й запобігання можливих втрат в майбутньому. Ефективна система фінансового управління компаній повинна включати широке коло компонентів, розробку стратегії та тактики ведення бізнесу, захист ресурсів компанії від можливо негативного впливу факторів та загроз.

Спираючись на наукові доробки [8], можна зазначити, що особливості управління компанією визначаються її фінансовим становищем і специфічними характеристиками продукту чи послуги. Наприклад, аналіз зовнішнього оточення компаній туристичного бізнесу в Болгарії доводить, що у зазначеного напрямку бізнесу є всі можливості для розвитку своєї діяльності. Соціальні, економічні та політичні чинники мають найбільш суттєвий вплив.

Як зазначають дослідники [9], внутрішні та зовнішні чинники впливають на діяльність та показники прибутковості комерційних банків Латвії. Прибутковість позитивно впливає на операційну ефективність, структуру портфеля та управління. Що стосується макроекономічних показників, то дослідниками виявлено, що зростання ВВП позитивно впливає на прибутковість. Макроекономічні та мікроекономічні показники мають взаємозв'язок і впливають на прибутковість комерційних банків Латвії. Банківська система є важливою галуззю економічного розвитку будь-якої країни тому, що зростання може бути досягнуто, коли заощадження ефективно спрямовуються в інвестиції. Враховуючи зміни в макроекономічних показниках, банки повинні передбачати потенційні ризики для запобігання негативним наслід-

кам. Ці питання актуальні не тільки для дослідників, але також для банкірів, керівників банків, акціонерів.

Дослідники детермінант прибутковості туніських депозитних банків [10] вважають, що такі детермінанти, як кількісна та якісна характеристика діяльності банків, макроекономічні умови та структура фінансового ринку, впливають на діяльність та прибутковість банків. Це, своєю чергою, важливо не тільки для менеджерів банків, але й для багатьох зацікавлених сторін (центрального банку, банкірів, уряду, фінансової гілки влади тощо). Результатами дослідження є висновки, що фінансово-економічні характеристики діяльності банків, як внутрішні чинники визначення ефективності, мають найбільше значення для прибутковості діяльності. Макроекономічні зміни, як зовнішні чинники, наприклад ВВП та інфляція, теж мають вплив, як і ознаки, пов'язані з прибутковістю. Проте дослідники вважають, що такий підхід є неповним, тому що не враховує механізми управління, які відіграють важливу роль у функціонуванні організації. Тому ці аспекти дуже важливо досліджувати.

Висновки наведених вище дослідників підтверджують думку, що всі рівні економіки та їх фінансові можливості є взаємозалежними [4; 5]. Основними чинниками розвитку бізнесу, підвищення прибутковості та ефективності діяльності є як внутрішні, так і зовнішні фінансово-економічні умови, забезпеченість усіма видами ресурсів, особливо фінансовими, та ефективна система управління ресурсами.

Таким чином, можна констатувати, що світові науковці та практики при опрацюванні проблем фінансового управління компаніями перш за все розглядають зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на прибутковість та ефективність бізнесу. Зростанню прибутковості, як вагомому індикатора ефективного фінансового управління компаніями, сприяє позитивна динаміка багатьох макроекономічних чинників, таких як: ВВП, реальні наявні доходи; рівень споживання та заощадження тощо. Отже, такі чинники мають вагомий вплив як функціонування бізнесу, так і на прийняття управлінських рішень.

Опрацювання світового досвіду фінансового управління компаніями та виокремлення чинників, які впливають на прибутковість різних напрямків бізнесу у країнах, дають змогу узагальнити стейкхолдерів та їх інтереси в підвищенні ефективності фінансового управління компаніями (табл. 1).

Важливим фактором для подальшого розвитку стає включення економічно активного населення у продуктивну роботу з використанням світових новітніх форм, технологій, методів, засобів роботи і життя з урахуванням найкращих світових практик і стандартів. Тому ефективні системи фінансового управління компаніями передбачають урахування останніх змін у формуванні гідного рівня життя та можуть бути засобом регуляторного впливу населення. Це

Стейкхолдери та їх інтереси у підвищенні ефективності фінансового управління компаніями

Стейкхолдери	Основні інтереси
Керівники всіх рівнів компанії	Досягнення цільових показників зростання компанії. Стабільний поточний стан. Розвиток компанії. Кар'єрне зростання
Працівники компанії	Стабільність та захищеність робочих місць. Зростання заробітної плати. Кар'єрне зростання
Власники компанії	Зростання доходності компанії. Досягнення цільових показників зростання компанії. Стабільний поточний стан. Розвиток компанії
Акціонери та інвестори компанії	Зростання доходності компанії. Зростання дивідендних виплат. Зростання вартості компанії.
Бізнес-партнери компанії	Збереження довгострокових відносин з компанією
Уряд	Збільшення об'єкта оподаткування. Досягнення цільових показників зростання
Фінансова гілка влади	Макроекономічна та мікроекономічна фінансова стабільність

Джерело: узагальнено за даними [1; 6–12].

включає в себе: забезпечення ефективної зайнятості, створення стимулюючого простору для збільшення конкурентних переваг у розвитку бізнесу, формування, реалізація та розширене відтворення фінансово-економічного потенціалу бізнесу.

Бачення шляхів створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, запровадження ефективних систем фінансового управління компанією пов'язане з визнанням умов і вимог до їх діяльності, а саме: бізнес повинен бути достатньо гнучким, щоб не заважати дотриманню існуючих норм як стратегічно, так і оперативно-тактично. Модель управління повинна включати участь усіх груп зацікавлених сторін, усіх учасників з урахуванням як поєднання інтересів, так і протиріч, впровадження сприятливих форм взаємодії.

Процес фінансового управління містить відповідні етапи та елементи управління у рамках організаційної, економічної, інституційної, інформаційно-мотиваційної тощо складових, що дозволяє адаптуватися до потреб ринку та вимог діючого законодавства, а також для підвищення наукової обґрунтованості прийняття управлінських рішень. Тобто існує необхідність у конкретному механізмі управління, який дозволив би найбільш можливими з точки зору цілей методами постійно відслідковувати чинники та аналізувати їх вплив на фінансово-економічний стан для врахування при прийнятті управлінських рішень. Таким механізмом стає система фінансового управління компанією.

Для з'ясування світової практики точок зростання фінансових ресурсів та економічного потенціалу компаній доцільно розглянути моделі, методи

та інструменти, завдяки яким світовий бізнес забезпечує зростання результатів діяльності та підвищує ефективність фінансового управління компаніями.

Фахівці [12] у своїх дослідженнях дійшли висновку, що поєднання прозорого інституційного оточення та оптимального рівня державної власності сприяє підвищенню прибутковості компанії. Окрім цього, такі характеристики бізнесу, як розмір, коефіцієнт короткострокової заборгованості, частка матеріальних активів та темпи зростання мають значущий вплив на прибутковість.

Як зазначають дослідники [11], у сучасних умовах світової економіки, поглиблення інфляційних процесів та зростання світової економічної нестабільності комерційні підприємства найчастіше стикаються з проблемою несплати чи прострочення платежів своїх боржників. Результатом цієї проблеми на підприємстві є зростання дебіторської заборгованості та дефіцит оборотних коштів, що позначається на стримуванні економічного зростання компанії. Відсутність оборотних засобів для фінансування основної діяльності суб'єктів господарювання обумовлює необхідність пошуку та використання ефективних інструментів управління дебіторською заборгованістю для забезпечення регулярних потоків грошових коштів фінансування бізнесу. Світова практика показує зростання обсягів факторингових операцій. Факторинг – один із найсучасніших інструментів фінансового ринку, спроможний забезпечити регулярні грошові потоки для фінансування бізнесу. Тому фахівці пропонують удосконалення інструмен-

тів реалізації механізму фінансового управління із застосуванням факторингу, що включає блоки: аналіз платоспроможності боржників підприємства з метою переведення їх на послуги факторингу; аналіз дебіторської заборгованості та оцінка її реальної вартості; планування потоків грошових коштів від факторингових операцій; оцінка реалізації факторингу; моніторинг та контроль погашення дебіторської заборгованості у процесі послуг факторингу. Таким чином, використання факторингу дозволяє не тільки збільшити продажі, ліквідність та прибутковість підприємства, але і здійснює позитивний вплив на економічний розвиток країни.

Дослідники аспектів міжнародної практики управління фінансовими ресурсами підприємства Ткачик Л. П. і Глемба К. С. [7, с. 132] зазначають, що компанії зарубіжних країн Франції, Німеччини та Англії використовують різні способи покращення управління фінансовими ресурсами. За кордоном дотримуються принципу, згідно з яким зростаючим компаніям потрібен капітал, який можна отримати за рахунок боргового зобов'язання. Одним із найважливіших його переваг є те, що його власники отримують дохід, відсоток, який і допоможе розвиватися фірмі в майбутньому. Найвагомим заходом, який допоможе ефективно використовувати фінансові ресурси, є планування. Найбільш ефективно використання фінансових ресурсів отримують там, де організований чіткий облік та постійний контроль.

Аналіз зарубіжного досвіду вдосконалення фінансового планування дав підстави Заборовець О. П. [1, с. 203–304] визначити, що для прийняття фінансових та інвестиційних рішень зарубіжні вчені-економісти використовують різноманітні методи та моделі, що дозволяють тим або іншим чином обрати оптимальний варіант розвитку компанії. Вихідними даними для практичного застосування цих моделей є внутрішня та зовнішня інформація, яка є в розпорядженні компанії. Усі моделі виходять з передумови, що фінансові рішення є сьогодні стратегічними для будь-якого підприємства, тому фінансові плани не повинні підпорядковуватися операційним і виробничим планам, а мають розроблятися одночасно й узгоджено. Впровадження зарубіжного досвіду фінансового управління компанією доцільно для підвищення обсягів виробництва та реалізації продукції, виручки від її реалізації та зростання прибутку підприємства.

ВИСНОВКИ

Розглянувши світовий досвід фінансового управління в компаніях, можна констатувати, що значущими для підвищення прибутковості бізнесу є як внутрішні, так і зовнішні (мікро- та макроекономічні) чинники. У підвищенні ефективності фінансового управління компаніями зацікавлено широке коло стейкхолдерів, адже функціонування компанії

взаємопов'язано з особою, працівниками, громадянами, групами людей, населенням, національними владними структурами, урядами різних країн світової економіки, суспільством з урахуванням їх інтересів. Актуальним напрямом подальших досліджень є опрацювання інтересів стейкхолдерів ефективного фінансового управління компаніями з визначенням оцінки їх вагових і результативних параметрів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Заборовець О. П.** Зарубіжний досвід вдосконалення фінансового планування підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2016. Вип. 17. С. 200–205. URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/66665/66202>
2. Звіт про фінансову стабільність за грудень 2019 року / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-gruden-2019-roku>
3. Інфляційний звіт за жовтень 2019 року / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-jovten-2019-roku>
4. **Портна О. В.** Ресурси підприємств як складова сукупного фінансового потенціалу країни. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2013. № 1. С. 231–235.
5. **Портна О. В.** Фінансовий потенціал комерційних банків як складова сукупного фінансового потенціалу України. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. № 49 : Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. 2013. № 49. С. 109–118.
6. **Сорока Й. Й.** Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2015. Вип. 2. С. 363–367.
7. **Ткачик Л. П., Глемба К. С.** Окремі аспекти міжнародної практики управління фінансовими ресурсами підприємства. *Молодий вчений*. 2015. № 11. Ч. 2. С. 130–133.
8. **Chorna M., Barna M., Androsova T., Ushakova N., Tuchkovska I.** Ways to Improve the Management of The Economic Security of Travel Companies. *IBIMA Business Review*. Vol. 2019. URL: <https://ibimapublishing.com/articles/IBIMABR/2019/126670/126670.pdf>
9. **Erina J., Lace N.** Commercial Banks Profitability Indicators: Empirical Evidence from Latvia. *IBIMA Business Review*. Vol. 2013. URL: <https://ibimapublishing.com/articles/IBIMABR/2013/873515/873515.pdf>
10. **Ayadi N., Boujelbene Yo.** The Determinants of the Profitability of the Tunisian Deposit Banks. *IBIMA Business Review*. Vol. 2012. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/b34f/66b9789168bffa973be3c4540b435c0ceaf5.pdf>
11. **Nesterenko S., Drobyazko S., Abramova O., Si-ketina N.** Optimization of Factorial Portfolio of Trade Enterprises in the Conditions of the Non-Payment Crisis. *IBIMA Business Review*. Vol. 2019. URL: <https://ibimapublishing.com/articles/IBIMABR/2019/278890/278890.pdf>
12. **Tran Thai Ha N., Thi Thuy Van V., Anh Thu Ph., Thi Hong Anh L.** Institutional Environment, Government Ownership and Firm Profitability: Empirical Evidence From Vietnam. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2019. Vol. 23. Issue 3. URL: <https://www.abacademies.org/articles/institutional-environment-government-ownership-and-firm-profitability-empirical-evidence-from-vietnam-8283.html>

REFERENCES

Ayadi, N., and Boujelbene, Yo. "The Determinants of the Profitability of the Tunisian Deposit Banks". *IBIMA Business Review*. 2012. <https://pdfs.semanticscholar.org/b34f/66b9789168bffa973be3c4540b435c0ceaf5.pdf>

Chorna, M. et al. "Ways to Improve the Management of The Economic Security of Travel Companies". *IBIMA Business Review*. 2019. <https://ibimapublishing.com/articles/IBIMABR/2019/126670/126670.pdf>

Erina, J., and Lace, N. "Commercial Banks Profitability Indicators: Empirical Evidence from Latvia". *IBIMA Business Review*. 2013. <https://ibimapublishing.com/articles/IBIMABR/2013/873515/873515.pdf>

"Inflatsiyni zvit za zhovten 2019 roku" [October 2019 Inflation Report]. *Natsionalnyi bank Ukrainy*. <https://bank.gov.ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-jovten-2019-roku>

Nesterenko, S. et al. "Optimization of Factorial Portfolio of Trade Enterprises in the Conditions of the Non-Payment Crisis". *IBIMA Business Review*. 2019. <https://ibimapublishing.com/articles/IBIMABR/2019/278890/278890.pdf>

Portna, O. V. "Finansovyi potentsial komertsiiykh bankiv yak skladova sukupnogo finansovoho potentsialu Ukrainy" [Financial Potential of Commercial Banks as a Component of Ukraine's Aggregate Financial Potential]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KhPI»*, no. 49: *Aktualni problemy upravlinnia ta finansovo-hospodarskoi diialnosti pidpriemstva* (2013): 109-118.

Portna, O. V. "Resursy pidpriemstv yak skladova sukupnogo finansovoho potentsialu krainy" [Enterprise Resources as

a Component of the Country's Aggregate Financial Potential]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya «Ekonomika»*, no. 1 (2013): 231-235.

Soroka, I. I. "Zarubizhnyi dosvid otsiniuvannia finansovoho stanu pidpriemstv u suchasnykh umovakh hospodariuvannia" [Foreign Experience in Assessing the Financial Condition of Enterprises in Modern Economic Conditions]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya «Ekonomika»*, no. 2 (2015): 363-367.

Tkachyk, L. P., and Hlemba, K. S. "Okremi aspekty mizhnarodnoi praktyky upravlinnia finansovymy resursamy pidpriemstva" [Separate Aspects of International Practice Management of Financial Resources of Enterprise]. *Molodyi vchenyi*, vol. 2, no. 11 (2015): 130-133.

Tran Thai, Ha. N. "Institutional Environment, Government Ownership and Firm Profitability: Empirical Evidence From Vietnam". *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2019. <https://www.abacademies.org/articles/institutional-environment-government-ownership-and-firm-profitability-empirical-evidence-from-vietnam-8283.html>

"Zvit pro finansovu stabilnist za hruden 2019 roku" [Financial Stability Report for December 2019]. *Natsionalnyi bank Ukrainy*. <https://bank.gov.ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-gruden-2019-roku>

Zaborovets, O. P. "Zarubizhnyi dosvid vdoskonalennia finansovoho planuvannia pidpriemstva" [Foreign Experience Improving Financial Planning Enterprise]. *Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstvo*. 2016. <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/66665/66202>

УДК 334. 024

JEL: P42; R13

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЇ

©2019 КОЛЕСНИК Т. М.

УДК 334. 024

JEL: P42; R13

Колесник Т. М. Аналіз факторів впливу на управління конкурентоспроможністю організації

Проведено аналіз факторів впливу на управління конкурентоспроможністю організації. Відзначено, що основними умовами забезпечення конкурентоспроможності є: застосування наукових підходів до стратегічного менеджменту; забезпечення єдності розвитку техніки, технології, економіки, управління; застосування сучасних методів дослідження та розробок (програмно-цільове планування, теорія прийняття рішень і т. ін.); розгляд взаємозв'язків функцій управління будь-яким процесом на всіх стадіях життєвого циклу об'єкта; формування системи заходів із забезпечення конкурентоспроможності різних об'єктів. Наведено класифікацію конкурентоспроможності за певними ознаками. Визначено складові зовнішнього та внутрішнього середовища організації, які впливають на її конкурентоспроможність. Відзначено ендogenousні причини низької конкуренції вітчизняних організацій. Зазначено, що за відсутності ефективного конкурентного середовища та сформованості цивілізованих ринкових відносин вітчизняні підприємства та організації не використовують усталені шляхи здобуття конкурентних переваг. Свідченнями цього є, наприклад, значна технологічна відсталість та низька інноваційна активність українських товаровиробників. Ще однією причиною є самоусунення держави від виконання належних їй функцій щодо створення сприятливих умов розвитку бізнес-середовища та низька якість державних інститутів. Зроблено висновок, що аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на управління конкурентоспроможністю організації дає можливість знизити рівень невизначеності та ризику в процесі виробничо-господарської діяльності підприємства, підвищити якість стратегічного планування та прогнозування його діяльності, підвищити рівень конкурентоспроможності підприємства та його продукції, зберегти конкурентні позиції та збільшити частку ринку, що належить підприємству.

Ключові слова: конкурентоспроможність, активність, аналіз, фактори впливу, організація.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-12-408-414>

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 12.

Колесник Тетяна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і публічного адміністрування, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: kolesnikdmtry2011@gmail.com